

Szerkesztőségi iroda:
Csik-Szereda
Györgyjakab Márton
könyvkereskedése
hová
a lap szellemi részét illető
közlemények,
előfizetési pénzek és hírdetések kalandorok.

CSIKI LAPOK

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI HETI LAP.
MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN.

Előfizetési ár:
Egész évre 4 frt. 80.
(Külföldre) 6 frt.
Félévre 2 frt. 40.
Negyedévre 1 frt. 20.
Hirdetési díjak
a legolcsóbban számítottak,
Bélyegdíjért külön minden beiktatásnál 30 kr.
Nyitási cikkek
soronként 10 kr-ért közöl-
tetnek.

Felelős szerkesztő: Dr. Booskor Béla.

Kiadó tulajdonos: Györgyjakab Márton.

FŐMUNKATÁRSÁK: Hochschild Lajos Gyergyóban.

Vitos Mózes a közpoutban.

Embery Árpád Udvarhelymegyében.

Segítsünk az éhezőkön!

A napi sajtó valóságos rémeseteket közöl Arvavármegyéből. — És e rémeseteket nem azoknak rendes okozója, az emberi gonoszság idézi elő ez egyszer, hanem előidézi a nyomorúságok legborzasztóbbja: a z é h i n s é g.

Alig lehetné el valaki, hogy a XIX-ik század végén embernek éhen elvesznie lehetséges, ha hasábokra terjedő közleményeket nem olvasnánk a napilapok legtöbbszörében. — Sajnos, de eltagadhatatlan valóság, hogy fönn a Kárpátok közt honfitársaink az éhhalállal küzdenek.

Árvavármegyének talajviszonyai, termőképessége valóban megfelelnek az árva névnek. — Árvavármegyének földje az országban a legtermékenyebb; zabot és pohánkát tud termelni az árvamegyei polgár, de másnemű gabonát — ha próbát tesz is vele — meg nem termelhet.

A rendes körülmények között is az árvamegyei honpolgár a nélkülözéseknek folytonosan ki van szolgáltatva, mert hát a sovány föld alig termi meg a legszükségesebbet is.

És e nyomoru viszonyok között élő nép megérte azt, hogy nyomora még nagyobb lett; a zabkenyérből sem jut már ki az elégséges e szegény népnek, hanem éheznek, az éhség szörnyű kínjai között rogy össze és meghal — éhen.

Bizony szomorú állapot ez s egyúttal olyan, hogy minden irányból megkívánja a sürgős segílyt. — E segílynek nyújtására legelső sorban az állam-kormány van hivatva s csak másodsorban a társadalom.

Mint halljuk a kormány édes-keveset tett ez ideig éhező honfitársaink érdekében; alig juttatott 3000 frtot a szegény éhezőknek. — Hát mi egy akkora összeg 20000 éhező ember felségelésére? Bizony semmi.

És ha ilyenformán az állam kötelességéről megfeledezett, nem marad más hátra, mint a társadalomhoz, az emberek könyörzetéhez appellálni, hiszen az mégis csak borzasztó, mégis csak rettenetes, hogy polgártársaink éhségtől pusztítottassanak el.

Csikvármegye nem sokkal van jobb viszonyok között, mint Arvavármegye. — Mi nekünk is alig van meg a betevő falunk, de mindezek dacára sem maradt el Csikvármegye lakossága ott, a hol a valódi nyomor enyhítéséről volt szó. — Csikvármegye abból az egynéhány fillérből is szokott juttatni, a mit csak véres verejétkkel tudott nagy nehezen megkuporgatni, szokott juttatni azoknak, kik arra valóban rászorultak.

Árvavármegye lakossága ez idő szerint a legnagyobb mértékben rászorul az emberek könyörületességére s ha e könyörületesség az ország összes lakosságának a szívét átjárja, — ha mindenki részán egy-két fillért a nyomor enyhítésének eszközésére, bizonyára összehozható lesz hamar az az összeg, mely alkalmas arra, hogy egy magyar vármegyének lakossai az éhhaláltól megmentessenek.

Mi nem csalódunk, ha kijelentjük, hogy Csikvármegye lakosai ma sem zárkóznak el a másokon, a honfitársakon segílyt szent eszméje előtt, — nem csalódunk, ha kijelentjük, hogy megyénk lakosai is esekély erejük-

höz mérten készséggel fognak sietni az éhező árvavármegyeiek nyomorának enyhítését előmozdítani, — nem csalódunk, ha kijelentjük, hogy a székely embernek mindig volt öröke a valódi nemes tettek iránt, s tehetségéhez mérten mindig is törekedett az ilyen tettek számát szaporítani.

A legnemesebb tett most az, hogy rakjuk össze mi is filléreinket a nyomornak enyhítésére, — segílynk honfitársainkon, telebarátainkon tehetségünkhöz mérten, hiszen Isten óvjon ugyan, de velünk is könnyen megtörténhetik az árvamegyeihez hasonló baj, mi is juthatunk a legnagyobb nyomor közé, mert a mi földünk sem tejjel-mézzel folyó vidék s mi lenne akkor velünk, ha a nyomor becsapna közénk és jajsza-vunkat senki meghallani nem akarná?

Jusson el tehát tehát füleinkhez az árvamegyei éhezőknek panaszszava s indítsa sziveink könyörületességre: a d a k o z z u n k a z é h e z ő k n e k !

Politikai mozgalmak.

A képviselőház pénzügyi bizottságából. A képviselőház pénzügyi bizottsága f. hó 2-án fogott hozzá az 1892. évi költségvetés tárgyalásához, mely minden tekintetben megegyezik ezzel, mely már a múlt országgyűlésen be volt terjesztve. A kisebb tárczák előadója Dániel Gábor volt. Tartályaltattak: az állandó országház építési költségei, a közözügyi kiadások, a miniszterelnöki költségvetés, az ő felsége személye körüli, valamint a horvát-szlavon-dalmát miniszterium költségvetése. — A belügyi költségvetés tárgyalása rendén Pázmándy Dénes sürgeti a csendőrség szaporítását s kívánja, hogy ugy a csendőrség, mint a rendőrség működéséről évenként a kormányterjessen részletes jelentést a képviselőház elé. Ezt Szapáry miniszterelnök meg is ígérte. A tárcza többi tételeit a bizottság változatlanul elfogadta.

A „CSIKI LAPOK” TÁRCZÁJA.

— *** —
A s v i h á k.

— BESZÉLY. —

Irtá: VERESS ZSIGMOND.

— Istenem, de hát mit akar ez az úr, hogy nyomon követ utczáról-utczára? — gondolta magában Várhelyi Bella ő nagysága, ki éppen — vasárnap levén — a Lipótvárosi bazilika felé igyekezett; kezében csinos és első látásra is értékes imakönyvet tartva.

Az az úr pedig, ki követte, nagyon elhatározottnak látszott. Hasztalan tért Bella ő nagysága egyik mellékutczából a másikba, hasztalan futott át az átjáró házakon, kísézője mégsem akarta elhagyni.

Őnagysága már nem volt épp fiatal, de még mindig figyelemre méltó volt. Ő maga pedig épp most tartotta magát leánysága délpontján állónak. Mindezekből pedig két dolgot lehet kitalálni.

Először azt, hogy ha bátorítani nem merte volna is, de szívesen vette, hogy egy férfi érdemesnek tartja őt követni.

Másodsor pedig azt, hogy hátha a sors épp itt hoz utjába valami jó parthit.

Oh mert nényétől, a tanácsosnétől, sokat hallott ő ilyent.

S neki magának is nem egyszer volt már

ily kalandja. S hátha épp ez lesz az, mely az ő „családi boldogságát” megalapítja.

Mikor észrevette a hátánál azt a csinos, impónáló külsejű fiatal embert, nagyot dobbant a szíve, arczát elborította a pir s fejét lesütve, remegő léptekkel haladt tova.

Nem, akkor még nem gondolt kalandra.

De midőn már több utcán áthaladt s állhatatos kísézője mégsem csatlakozott hozzá, egy kissé bosszankodni kezdett. Legalább azt látszott elárulni az a türelmetlenség, melylyel mindjárt mindjárt ajkába harapott.

Hasztalanul került jobbra-balra s ismét csak hasztalanul adott időt kísézőjének.

Csak mindig követte.

Már régen beharangoztak. Eddig a félmisét is elvégezték. Bellának is csak be kellett lépni a bazilikába.

Kiváncsian fordult vissza, mikor pieziny kacsóit belemártotta a szentelt vízbe, ha követi-e még kísézője, — de gyorsan kapta vissza fejét, mert az csakugyan belépett.

Bella egy oldalkápolnának tartott. Utánna ment a másik is.

— De hát mit akar ez az úr? — kérdé ujból magától Bella, mikor egy kecses mozdulattal a térdeplőre bocsátkozott.

Az értékes imakönyvet kinyitotta. Belemélyesztette tekintetét, buzgón látszott imádkozni s — félszemével kísézőjét kutatta.

Az ott állott az oszlop mellett. Hanyagul vetette hátát a falnak. Nagy eleganciával, kitűnő izléssel, mindenben az utolsó divat szerint volt öltözve.

Tekintete állandóan ő rá volt szegezve.

— Mily előkelő! — gondolta Bella. De — bátortalan! Bizonyosan valami vidéki előkelő. — Hátha még

Itt nagyon messze ragadta képzelme, nem merte folytatni.

Imádkozni kezdett. De mindig csak a kezdetnél maradt. Négyezer-öttször elolvasott egy szót, de ujból és ujból olvasta. Csak nem tudott haladni.

Meg volt babonázva. Illetve ő maga babonázta meg magát.

Bocsánat az igazmondásért, de hát minden — nem mondom vén — de már nem fiatal leány azt hiszi magáról, hogyha egy férfi egy tekintetre érdekesíti — meg is hódította.

Vége volt a misének. Bellának roppant hoszszunak tetszett még az a félmise is.

Kétségtelennek hitte, hogy mise után majd bátrabb lesz kísézője s hazafelé mentében talán megmeri azt tenni, a mit eddig nem mert.

Gyorsan állott fel s indult. A fiatal ember nyomon követte.

Mikor az utczára kiértek egy hátorító pillantást vetett lovajára.

S csakugyan . . . meggyorsítja lépteit.

A dilettantizmusról.

Székelyudvarhely, 1892. március 6.

(r.) A dilettantizmus fogalmának tág keretében talán összpontosul minden oly jelenség, mely az individuális akaratot munkára serkentheti s mely táplálékát nemes célok és humanitárius eszmék diadalában leli fel, szóval a mi magasabb hivatás nélkül hasznát és élvezetét nyújt.

Udvarhely társadalmának pedig nagyon is dédelgetett gyermeke a dilettantizmus; áldoz ennek pénzzel, idővel és munkával egyaránt.

Eltételezve ama dilettáns produkcióktól, melyek koronkint a zene és ének stb révén kerülnek a közönség kritikája elé: csak tisztán a jelenleg folyamatban levő szini dilettantizmusról akarunk pár szóval megemlékezni s valljuk be őszintén jó eleve, nem rosszakarattal.

Kétségen felül álló tény, hogy vállvetve, kölcsönös méltánylással, az érdekeknek párton és valószínűleg felül álló közönségével már sok nemes célt tett gyümölcsözővé a társadalmi összetartás.

Emberbaráti intézményeink legtöbbje a társadalom mezején fakadt és plántált növény, mely bár lassan, de biztosan kamatozó termést nyújt az amugy is nagyon megterhelt állami tárcza igénylése nélkül is.

Három intézmény áll előttünk, melynek érdekében a dilettantizmus sikra szállt, hogy a nemesnek szívesen áldozó közönség filléreivel azon intézmények mindenikének effektív sikerét továbbra is garantirozza s ez a három: a reálintézet, a nőegylet és a polgári ifjak betegséglégyező egylete.

Lássuk egyenkint.

A reáliskola monumentális épülete kész, internátus is van, de hiányzik az alap, melyből a bennlakó ifjúságnak bizonyos kedvezményt nyújthasson. A reáliskola intézősége belátta ezen égető szükség lehető gyors megszüntetését s társadalmi úton törekedett a tökélet összehozni. A munkás törekvések volt is sikere, mert a főpapok s az ország többi nagyjai, valamint takarékpénztárak és gyűjtő iverk utján akkora összegeket tett szert, melynek alapján nem volt hiába való buzgólkodás az akció további folytatása s az ilyen szerencsés auspiciumnok közt megindult spontán adakozások biztos reményt nyújtottak a cél késői, de biztos elérhetése iránt.

Ezen internátusi tüke konyhájára pedig legtöbbet hoztak a dilettáns szini előadások, melyeket már évekket ezelőtt uzusba vettek. S azóta — talán a múlt év kivételével — megszakítás nélkül ismétlődnek. S hogy nagyon szerencsés gondolat volt ez, kitűnik abból is, hogy az évenként ismétlődő ciklus (3 v. 4 darab) minimo kalkulál 400 forinttal gazdagítja a tökélet.

Szerencsés továbbá azért is, hogy vállalatja dekoráció-akadályokba soha sem ütközhetik, mert

már az első előadások alkalmából bizonyos összeget a színpadra és díszletekbe fektettek, mely minden színpaddali versenyképességénél fogva a színészeknek vagy más célokra rendezett előadásoknak használata által is bizonyos díjat hajt, tehát semmiesetre sem heverő tüke.

Szerencsés végre, hogy olyan rajztaúra van a reálnak, ki akadémiai festő, s ki mint egyrészt az általa festett kuliszok csinija és korrektsége tekintetében országos hírű színpadokkal áll egy szinten, másrészt a darabok koncepcziójának felfogásában és rendezésében egyhangulag elismert kapacitás.

Az előadásokra és a darabokra most nem reflektálunk, fenntartjuk e kötelességet akkorra, midőn a harmadik is lezajlik, csak annyi biztató szavunk van, hogy folytassa hasznos és léleknesítő munkáját a reálintézetőség tovább és tovább, mert az internátus alapjának megteremtésében van letéve a reáliskola létalapja is, mert internátus nélkül az erős felekezeti jellegénél fogva biztosabban álló más két gimnáziummal szemben — a deák-kontingens csekély volta miatt — efemer jövőnek néz elébe.

És a nőegyletről mit szólunk? Boldog az a város melynek nőegylete van, s boldog az a nőegylet, melynek „vezérférfiai“ bizalom révén nyert tiszták díszes trónjában nem üres göggel és hivalkodással vezetik az együletet, hanem lelkek őszinteségével, női szívök egész melegével ragadnak meg minden eszközt, minden alkalmat az együleti vagyont öregbítésére, hogy ne fázzenek a koldus, ne sirjon az árva, hanem legyen a sorstól megpróbáltatnak is egy karácsonjuk.

A harmadik a polgári ifjak betegséglégyező egylete.

Más kör, más klíma, más szellem, más színpad, más vezetés.

A kettőben közös jellemvonások csak a jótékony cél, az ambicionált hűv, nemes kitartás s az érdemileg alig méltatható próbabeli türelem.

S ha van törekvés, mely az összes emberiség haladására elvitázhatalan jellegűje, s éppen azért tiszteletet érdemel, ha van buzgalom, mely a rozszul palástolt szereplési viselkedéstől menten, kizárólag csak az igaz ügy szolgálatában áll; ha van osztály, mely a „társadalmi“ jelzöt mindenképp fenntartani, biztosítani akarja, s éppen azért az elfogulatlan, együgyűségtől ment elme egyenjogúnak kontemplál: akkor a polgári ifjak jogos törekvése, vezetőik buzgósága és társadalmi szereplésre méltató figyelmüket valóban kiérdemli.

A társadalmi osztályok korlátait ledönteni csakis úgy lehet, ha az ifjakat bevezetjük a társadalomba s mert ma a miniszter és iparos egyformán polgárai az országnak, legszebb erénybeli kötelességet az teljesít, ki igyekszik az ifjakat egyenileg teljesen kvalifikálni.

Ezt pedig csak társadalmi úton lehet s csak

társadalmi úton lesz az ember emberré, — lévén mindenkor igaz Fichténekmondása, hogy az ember annyit ér, a milyen helyet a társadalomban elfoglal.

És mi e határozottan igaz elvnek fokozódó mérvben való érvényesülését őszinte örömmel üdvözöljük; régóta figyelemmel kísérjük az iparos ifjak társadalmi szereplését, szívesen veszünk rész fillérestéleiken, mely annyira programdús és népes, hogy mindkét tekintetben a másik fillért tulazárnyalta; hazafias ünnepeinken úgy, mint koncertjeiken kiérdemelt tapsal fejezzük ki tetszésünket, mert látjuk, hogy céltalan és áldatlan politika helyett méltóképpen igyekeznek a munka vizét az élvezet és szórakozás borává változtatni úgy önmaguk, mint a nagy közönség számára, mely osztálykülönbség nélkül mindig pártolta az iparos mozgalmakat.

S az iparos ifjak eddigi, mondhatnám nagyborederejű vívmánya kinek köszönhető?

Jól mondja a latin: „qualis rex, talis grex“ ha jó a pásztor, jó a nyáj is; az iparos ifjak vezetése pedig ma oly kezékben van letéve, akkor munkakedvvel és szorgalommal felékitve, hogy jobbat, különbet kivánni sem lehet.

Sőt talán — valljuk meg — a buzgalom tulzó is egy kissé s félni lehet, hogy elvonatik létfeltételétől, a mindennapi munkától.

No de ez csak a határig ment pesszimizmus sugallata s éppen azért erős a hitünk, hogy a mely vezetében volt eddig erély, nemes becsvágy és munkakedv, abban lesz elég tapintat és férfias bölcsesség idejében nyakát szegni az utópiáknak.

Legyen tehát üdvözölve mindhárom cél, melyeket — a város szegény lévén — csak így társadalmi úton lehet fejleszteni; ez által az izlés finomul, az erkölcs tisztul, a szellem fejlődik s lesz Udvarhely áldozatkész közönségének is több — a már sok krakélerségen rajta kapott színészhad kinlódásai helyett — kellemesen szórakoztató estéje.

LEVELEZÉS.

Olvasóköri bál Gyergyóditróban.

— Febr. 28.

Jól mondják, hogy a mihez legkevésbé bizik az ember, az sikerül legjobban. Így történt ez Gyergyó-Ditróban a f. évi febr. 27-én tartott tánczestélylyel. Még az olvasókör kebelében is többen akadtak, kik hevesen kikelték a bálrendezés eszméje ellen — előre jövendőltetvén a csutos kudarcot. Hanem a kalendáriumot örvedetesen cserben hagyta. Annyi tény, hogy a társadalmi egyenetlenség néhány év óta megszübbaszva tartott igen sok közcélú tevékenységet s az olvasókör is éppen e kelletlen állapotok miatt, két év lefolyása alatt nem rendezhetett tánczestélyt. De „az idő legjobb orvos“, tartja a közmondás, s e bál képeben csakugyan a régi jó idők egy ré-

— Jaj Istenem! mindjárt utol ér.

— Szép nagysága! — hallatszik ugyanabban a pillanatban csaknem mellette. Ha megengedi...

Mérges pillantással fordul vissza Bella.

— De uram! — szólott látszólagos ingerltséggel. Talán túlzsigoruság ez tőlem? — kérdé önmagától. — Nem; ennyivel tartozom az — illemnek.

— Szép nagysága, ha meg nem nehezelt... hallatszik újból ugyanazon hang, de már most egészen mellette.

— Én nem ismerem az urat, — szól Bella engedékenyebb hangon.

— Oh az a legkevesebb. Szerdahelyi Szerdahelyi Kunó vagyok. S ha nagyság megengedi, hazakísérem.

— De

— Csak addig kegyelmezzen, míg a keblemet ónsulylyal nyomó titkot tölfedezem.

Bella lesütötte fejét.

Szerdahelyi ur pedig minden további engedély nélkül folytatá:

— Elég volt nagyságát egyszer látnom, hogy soha se feledjem el. Bocsnát a szokatlan helyen tett nyilatkozatért, de a szerelemnek parancsolni nem lehet. Én meg a nagyságtok családjához csak a kegyed pártfogása mellett juthatok be. Ne mondja, hogy ne tegyen boldogtalanná egy szerető szívet!

Hogy mennyire édeskészen hangzottak e rohamosan kiejtett szavak a Bella fülében: azt csak gondolni lehet.

Tehát nem csalódott?

Csak egy kissé bátortalan volt. Mutatja az izgatottság is, melylyel e nyilatkozatot megtette.

— Nem értem önt uram — válaszolt Bella kitérőleg.

— Szeretem kegyedet szeretem jobban, mint életemet. Ha elítástit életem a kegyed kezében van.

— Szent Isten! — sikoltott fel rémulten Bella. Mondja, mit tegyek önert?

— Szolgáltasson alkalmat, hogy bejussak kegyedékhez.

— De hogyan?

Bella csaknem kétségbeesettnek látszott.

— Van egy tervem. A szerelem találékony.

Ha beleegyeznek nagyság

— Előre biztosítom.

És?

— Adja át nekem az imakönyvét.

— Azt fogja mondani honn, hogy a templomban feledte.

Bella elszomorult.

— Ha az életemet megakarja kimélni: könyörüljön!

— S ha beleegyeznek is, mi lesz tovább?

— Kegyed holnap egy kis hirdetést fog közvételni, hogy a ki az ön imakönyvét megkapta!

illő jutalom mellett juttassa kezéhez.

— Igazán nagyszerű!

— Tehát szabad kérnem?

Bella átadta az imakönyvet, melynek aranykerete s drága kövekkel díszített elefántcsont keresztje egymagában szép kis összeget képviselt.

— Mily boldoggá tett nagyság! — kiáltott fel lelkesülten Szerdahelyi ur. Kezét csókolom... a holnapi viszontlátásra!

S mig csak el nem tűnt egy utcaszögletnél, folyton vissza-visszafordult s kezével csókot intett a távozó Bella felé, ki boldogan sietett hazafelé.

* * *

— Oh te Róza, ha láttad volna azt az előkelő kinézést, azt a kifogástalan ruházatot, azt az izgatott zavartságot, mely oly jól állott neki: nem mondanád s nem is gondolhatnád, hogy csak félre akart vezetni. De hát mi is lett volna célja?

— Mi? hát az, hogy értékes imakönyvedet kicsalja tőled s aztán tulajdon rajta.

— Hogy is tudod feltételezni? De hadd el csak! Nézd meg, hogy még ma 12 óráig eljön, — válaszolt Bella a meggyőződés hangján nényének.

— Hasztalan várod.

— Majd meglátod!

S kedvetlenül vetette magát a dívánra.

Bosszantotta rendkívül nénye szűkkeblősége.

De legjobban bosszankodott magára, hogy miért is árulta el a kedves titkot; miért nem engedte, hogy nénye továbbra is azon tévhitben legyen, hogy csakugyan elveszítette az imakönyvét.

De hát mikor annyira szekirozta uénje, mikor oly ügyetlenséggel vádolta, a mennyit nem

gének színe-javát, sőt még vidékről is számosan jelentek meg. Képviselve volt: Szárhegy, Remete, Tölgyes, Nyárádszereda. A nők közül ott voltak Lukács Ilona, Rosdás Antalné sógornőjével (Alfalu), Kabdebó Anna, Takács Teréz, Puskás Józsefné, Puskás Antalné, Dobribán Kristófné, Kabdebó Antalné és Kabdebó Gergelyné (Remete), Bajkó Mórné, (Szarhegy). Ditróból: Wondracsek Frida, Zakariás Irma, Szathmári Mariska, Kopacz Vilma, Mezei Izabella, Nagy Jolán, Lukács Máriczi, Barabás Klára, Gaál Irénke k. a., Csörgőffy Zsuzsanna (Nyárádszereda. Asszonyok: Szathmári Jánosné, Wondracsek Ferenczné, Kabdebó Jánosné, Józsa Sándorné, Gaál Miklósné, Köllő Jánosné, öz. Kassay I.-né, Fleiser Frigyesné, Száva Istvánné, Puskás Kálmánné, Zakariás Istvánné, Veress Sándorné, Kopacz Istvánné, Kopacz Gézané, Lukács Jánosné, Jakab Péterné.

A négyeseket 30—34 pár tánczolta. Bevétel 83 frt mutatkozik. Felülfizettek: Görög Julius (Tölgyes), 2 frt, Veszprémi Emil (Tölgyes) 1 frt, Száva István (Ditró) 4 frt. Tehát a bál anyagilag is jól sikerült. Hanem a jókedv s az erkölcsi siker, az mindent felülhalad. Derült hangulatban volt ott a késő hajnali órákig, a bál végeig, idős és fiatal egyaránt. A fürge fiatalság, fiatal nők és urak vig kedélylyel tánczoló sorai között ősz fűrtök is csillogtak s e jelenetek még hatalmasabb lendületet adtak a mosolygó jókedvnek. E téren is jöpdélával járt elől olvasókönyvünk derék igazgató elnöke Lukács János kereskedő, ki édes mindnyájunkkal kimondhatatlan boldognak érezte magát a bál fényes erkölcsi sikere miatt. Elismerés illeti a rendező bizottság, illetőleg a végrehajtó bizottság tagjait, kik fáradozásaikkal a szép eredményt lehetővé tették. A végrehajtó bizottság tagjai közül eltekintve az elnökségtől — legtöbbet fáradoztak s áldoztak az ügy érdekében: Zakariás István, Lukács István, Csörgő Lajos, Kovács Ignác és dr. Mezey Géza, kiket készséggel emelünk ki.

Vajha e kedves emlékü tánczestélyi állandó zálogán szolgálja a társadalmi egyetértés újra születésének, melyre községünknek oly égető szüksége van.

A terem pompásan fel volt díszítve, zené teljes meglepődésre működött; éjféltkor az összes jelenlevők közvacsorához telepedtek s így a vendéglős sem panaszkodhatik. Étél-ital bőviben és jöminőségben volt kapható, megjegyzésünk csupán egy van, mi jövőre irányadóul szolgálhat s kell is hogy szolgáljon: felszolgáló személyzet több legyen.

Az ifjuság bálja.

Gyergyó-Szentmiklós, 1892. márczius 4.

Tek. Szerkesztő ur!

A gyószentmiklósi ifjuság által márczius hó 1-én hushagyókedden rendezett bál lefolyásáról b. engedelmeivel kedvelt lapunkban keveset elmélkedem.

Carneval herczeg igen zokon vette közönségünköt, hogy a hosszú farsangon itt csupán csak két bált rendeztek tiszteletére; emiatt haragos redőkhöz vonta homlokát, mert e két bálon is igen csekély számmal jelen meg, különösen a hölgyközönség.

Hanem aztán ő fensége homlokáról egyenként elismultak a haragos redők, arcza felderült és ajkain diadalmas mosoly ült. Igen, mert ifjaink

tudott eltűnni. S mikor a boldogságában túladózó szív annyira közlékeny!

Most már azonban nem volt más hátra, mint várni.

Várt és várt.

A perczek csigalassúsággal teltek.

12 előtt 10 perczcel, mikor a várakozásban izgatottsága tetőpontra hágott, halk kopogtatás ütötte meg fülét.

— Hallod Róza? — ugrott fel Bella. Ez ő!

— Lehet.

Az ajtó nyílt s egy hordár lépett be.

Bella egy pillanatnyira megrémülten állott meg. Róza pedig oly forma pillantást vetett Bellára, mintha azt akarta volna mondani nem megmondta!

— Nagyságos Szerdahelyi Szerdahelyi ur egy levelet küldött, — szólalt meg a hordár.

A remény újra fellobbant Bellában.

Érthető sietséggel vette át a levelet a hordártól, ki sem mire sem várva, távozott.

Remegő ujjakkal tépte fel a borítékot. A levelet kivéve, melyen csak néhány sor állott, egy sárgás papírszelet hullott a földre.

Bella ezeket olvasta a levélből:

Nagyságod!

Mindjárt megérhető okból imakönyvét személyesen át nem adhatom. — De a mellékelt zálogcédula mellett a zálogházból kiveheti.

Különb. bocsanatáért esedezve s kezét csókolva, maradtam

Szerdahelyi Szerdahelyi Kunó.

Bella ő nagysága mérgesen harapott ajkába s fogai között dühösen sziszegte:

— A svihák!

a legsikerültebbnek nevezhető tánczestélyt rendeztek hushagyókedden tiszteletére.

E bál oly kedves, fényes és elegáns volt, hogy beillett volna nagyvárosi elite bálnak is.

Közönség oly nagy számban jelent meg, miszerint a Laurency-féle nagytermet teljesen megtöltötte. E bál minden tekintetben fényesen sikerült, hosszú évek során ily díszes bálra nem emlékszik közönségünk. A bál sikerültét nagyban emelte több lelkes, buzgó hölgynek közreműködésével az első négyes előtt 24 rózsza és kék dominó menet, mely az estély egyik impozánsabb részét képezte. Az első négyest a dominók mind alacsony tánczolták el, azután pedig levetették jelmezeiket, mely alatt a legszebb elegáns bálitól lettek voltak elrejtve. A mulatság általában feszelen és mégis elegáns volt, s közönségünk egy kedves emlékekkel lett gazdag. Az ifjuság-bál rendezése élén dr. Fejér Dávid elnök és Kritsa Zoltán alelnök állottak, a házigazdai tisztelet pedig igazi vendégszeretettel töltötték be.

A rendezőség két sorfalat képezve, a Rákóczy-induló hangjai mellett, lelkes éljenzéssel fogadta elnököt.

A mulatságnak reggeli 5 óra vetett véget. Ez első négyest 60, a másodikat 52 pár tánczolta.

Carneval herczeg ő fensége teljes diadallal távozott el, hogy jövő farsangon visszatérve, újra kitűzve zászlóit; én pedig úgy a t. szerkesztő urnak, mint e lap olvasóinak a legvigább böjti napokat kívánok.

Adakozás a madéfalvi emlékalap javára.

Beszámolok 14 frt 25 krajczárról.

Az adakozók névsorát azonban nem közölhetem, miután az ívet, melyre nevek följegyezve van, Vasmegeye körmentdi járásának főszolgabírája lefoglalta.

Midőn e jogtalan és semmiféle törvényen nem alapuló eljárás ellen a nagyméltóságú m. kir. belügyminiszter urnál emelek panaszt, ugyanakkor az úgynevezett „hivatalos eljárás” köpenyge alóli nekirugaszkodások és inzultusok ellen, úgy a hazafias ügyünk iránt érdeklődők, mint magam személyét illetőleg: leghatározottabban tiltakozom.

Mert a főszolgabíró nemcsak hogy lefoglalt 1 frt 25 krt az említett összegből, hanem azt a nagyméltóságú kedvesleányt, ki ismerőseitől vértanúink emlékalapjára pár forintot összeszedett — kihágásnak nevezve e nemes ténny — maga elé idézte; engemet pedig a fővárosi államrendőrség kerületi kapitánysága útján arra akart kényszeríteni, hogy a nálam levő 13 forintot adjam át. — Említett hölgy természetesen meg sem jelent a főszolgabíró előtt; én pedig semmiféle hatalmaságnak nem adtam át a hozzám küldött pénzt, hanem nyomban postára tettem a „Csiki Lapok”-hoz czimezve, miről az 1898. számú postai vévenyt a rendőrségnek felmutattam és ott letettem. Mert a mit nemes szívek az alkotmány és nemzeti szabadság védelmében elesettek sirja fölé emelendő szoborra adtak össze, ahhoz sem szolgabírónak, sem senkinek semmi jussa nincs. Egyedül csak a madéfalvi vértanúknak, kiknek emlékoszlopán bizonyára azon márványszemcsék lesznek a legfényesebbek, melyek az üldözö és illetéktelen kezektől megmentett pénz árából kerülnek ki.

Mintán az ismerősök körében eszközölt és hazafias czélra való adakozásokat nemhogy nálunk, de még Muszkaországban sem tiltja semmiféle törvény: kérjük az érdeklődőket, hogy adományaikat ne szüntessék be, hanem folytassák az eddigi nemes buzgalommal.

A körmentdi főszolgabíró eljárása ne riasszon vissza senkit. Hozza el mindenki filléreit, hogy a madéfalvi mezőn oltár emelkedjék, melyen a bazarozatot örök tűze lángol; hogy ne illethesen minket utódokat a hálátlanság rettenetes vádja, kik eddig is türtük, hogy vértanúink áldott porai feltelen sirban nyugodjanak. „Csak törpe nép felejthet ős-nagyságot, csak korcs utókor hős elődöket; a lelkes eljár ősei sirjához s gyűjt régi fényű új szövétneket.”

Gyűjtsünk mindannyian; nyugtázza a „Csiki Lapok” és védi hatszáz ezer székely. Ki bánthatná tehát filléreinket? Hiszen, ki ismeri hazánk törvényeit, annak nincs joga esetünkre alkalmazni; a ki pedig nem ismeri, annak nincs joga minket üldözni.

Azért: a szobor előbb, vagy utóbb, de állani fog. Mert állania kell! A nemes szívű adakozók egyenként és összesen fogadják a szent ügy nevében hálás köszönetünket és hazafias üdvözlötünket.

Budapesten, 1892. február 28.

Orbán Gyula.

Adakozunk!

Kezdeményezzünk gyűjtést az árvamegyei inségesek felségítésére, mert a szegény éhezőkön segíteni minden embernek szent kötelessége. — A szives adományokat a könyöröletes szívű adakozók sziveskedjenek lapunk kiadóhiva-

taláoz juttatni, honnan azután rendeltetése helyére küldjük. Az adakozásokról szóló kimutatást lapunk felelős szerkesztőjének 3 frt, kiadójának 2 frt és szedőjének 1 frt adakozásáról szóló jelentésünkkel kezdjük meg s minden beérkező lömányt nyilvánosan nyugtázzunk.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Adakozás a madéfalvi em'ek-alap javára.

Bdapestről dr. Orbán Gyula urtól 13 frt, Csik-Szeredából Balás Dénes és Leicht Károly uraktól 80 frt és Gyergyó-Szent-Miklósról Csörgő Venczel urtól 3 frt 90 krt vettünk. Részletes elszámolás, térszűke miatt, lapunk jövő számában történik. Eddigi gyűjtésünk 443 frt 51 kr, azaz négy száz negyvenhárom forint 51 kr. Kiadóhivatalunk átadta Gál József alapkezelő pénztárnok kezébe.

— Kitüntetés. Magyénk közszeretében álló főispánját Mikó Bálint főrendiházi tagot ő felsége a király magas kitüntetésében részesítette. A magyar-román határvonalon a határvizsgálat körül királyi biztosi minőségben teljesített szolgálatai elismerésül a Lipót-rend lovagkeresztjéjé adományozta számára. A kitüntetett főispán urnál a megyei tisztviselők e hó 5-én délelőtt 10 órakor tisztelegtek Becze Antal alispán vezetés alatt A főispán a jókívánásokat meglátottan fogadta s azokra szokott szívélyességgel válaszolt.

— A 48-as honvédek figyelmébe. Sajnosan

tapasztaltatott, hogy az 1891-ben megjelent honvéd névkönyvből több honvéd bajtársaknak nevei kimaradtak, — mi miatt előfordulható segélyezés iránti kérelmeik nem fognak figyelembe vétetni; mégis — tekintettel több alapos körülményekre — felsőbb helyről vett megkeresés folytán felkértek a községek tisztelt előljárói, miszerint községeikben a szokott módon közhírre tenni sziveskedjenek, hogy mindazon honvédek, kiknek nevei a honvéd névkönyvből kimaradtak, utólagos beiratás végett folyó évi márczius 15-én az egyet választmányának a honvédbajtársaktól nyert honvédségüket igazoló bizonyítványait személyesen mutassák be, mely határidőn túl senkinek neve a honvéd névkönyvbe nem fog bevétni. A községeinkénti honvédnévjegyzék pedig felhívhatnak, hogy a kezükél levő honvéd névlajstromokat — a mult évben történt halálozás által elhaltak nevei kitüntetésével — másolatban márczius 15-én az egyet választmányának adják be.

— Lelkészi beigtatás. A csikmegyei ref. kör-

lelkészség most kinevezett lelkészét Bitai Bélát e hó 6-án igtatták ünnepélyesen hivatalába. A beigtató lelkész teendőjét Bodor Géza a kézdi ref. egyházmegye nt. főjegyzője végezte. A magas színvonalon álló beigtató beszéd után az új lelkész Bitai Béla lépett a szószékre s egy valóban magas és fennszármaló ima után tartott egy olyan remek beszédet, mely a szerény imaházban összegyűlt közönségnek ritka szellemi élvezetet szolgáltatott s a ref. egyház híveinek pedig nagy lelki gyönyörűségére szolgált. A beigtatási ünnepély után az egyház hívei új lelkészüktől tiszteletére a Hutter féle vendéglőben diszeget tartottak, melyen, hogy a szellemes pohárköszöntők egymást érték, azt talán említeni sem kell.

— Márczius 15. A csikmegyei honvéd-egylet

évi nagygyűlését folyó évi márczius 15-én ünnepélylyel egybekötve fogja megtartani; az ünnepély díszét a csiksomlyói fogimnázium és a tanítóképezde ifjuságának megjelenése és közreműködése fogja emelni. Sorrend: 1) Fél-tizenegy órakor a rk. templomban istentisztelet, onnan a „Csillag” vendéglő nagy termébe vonul. 2) Ének „Fohász” Oláh Károlytól. Éneklő a tanítóképezdei ifjuság. 3) Egyeteli elnöki megnyitó beszéd. 4) Szavalt „Riadó” Czuczor Gergelytől. Szavalja Dulinszky József 8. o. t. 5) Titkári jelentés. 6) Induló „Előre”. Petőfitől. Éneklő a kép. tanuló ifj. 7) Zárbeszéd. Gyergyó-Szent-Miklós ezen évben is megünnepeli márczius 15-ikét. Az ünnepség elnöke Lázár Menyhért ki a megnyitó beszédet fogja mondani. Ferenczy György honvéd százados: „Emlékek a székely földről az 1848 és 49-iki évekből” czimen saját élményeiről fog felolvasni. Kálmán Istvánné és Gencsi Aruold pedig szaválni fognak. A zárda nagyobb honvédekéi énekelni fogják a „Népdalegyveleget” és a „Rákoczy indulót” s ezeken kívül még a „Szózat” és a Hymnus éneklése van a programba felvéve. Az ünnepség műsével kezdődik, mely után a község háza nagytermében lesz a folytatás, a végén pedig a Laurency vendéglőben bankettel nyer befejezést. — Csikszentgyörgyön márczius 15-én odaváló olvasóköri szintén ünnepélyt rendez. —

felolvasás ének és szavalt. — A csiksomlyói rk. tanítókép. ifjusága által az 1848. évi márczius 15-iki történeti események emlékére folyó 1892. évi márczius 15-én d. u. fél 3 órakor az intézet zenetermében rendezendő ünnepélynek műsora a következő: 1) „Előre!” (Induló.) Wéglér Gyulától. Éneklő az ifjuság. 2) Megnyitó. Partja Huszár Zoltán, III. éves képezdei növendék. 3) „Kossuth nótája.” Lányi Ernőtől. Éneklő az ifjuság. 4)

Nemzeti dal. („Talpra magyar!”) Petőfi Sándortól. Szavalja Ferenczi Alajos, III. éves kép. növ. 5) „Praeludium.” Játssa Gábor Antal II. é. k. n. 6) Széchenyi föltámadása. Jókai Mórtól. Szavalja Bálint József, III. é. k. n. 7) Szólo. Eneklí Kirják József III. é. k. n., harmoniumon kíséri Péter Sándor, III. é. k. n. 8) Alkalmi szavalat. Irta Huszár Zoltán III. é. k. n. Szavalja Szabó István I. é. k. n. 9) Népdal-egyveleg. Eneklí az ifjúság. 10) „Az orr.” (Monolog.) Irta Peterdi Sándor. Előadja Magyar Ferenc III. é. k. n. 11) Kettős. Eneklí Adám József és Klencsár Béla II. é. k. növendékek, harmoniumon kíséri Péter Sándor III. é. k. n. 12) „Petőfi halála.” Irta Apostol Lajos. Szavalja Kajcsa József III. é. k. n. 13) „Föl a szent háborúra!” (Induló.) Wéglér Gyulától. Eneklí az ifjúság. — A c s i k s z e n t m á r t o n i polgári olvasókör márczius 15-ikét a nagy nemzeti ünnep méltóságának megfelelő lélekemelő módon készült megülni. Délután 10 órakor mélt. és főtisztelendő Buzás Mihály róm. kath. esperes úr ünnepélyes isteni tiszteletet tart. „Te Deum”-mal, melyen a hivatalnoki kar testületileg fog részt venni. Este 7 órai kezdettel az olvasókör heijiségében a következő műsorból álló ünnep lesz: Hymnus (Kölcsseitől) férfi négyes, Baka János vezetése mellett előadja, a csikszentmártoni polgári dalkör. 2. Felolvasás tartja Bartalis Agoston. 3. „Fohász” férfi négyes. Előadja a dalkör. 4. „Talpra Magyar” Petőfőtől. Szavalja Birttha József. 5. „Talpra Magyar” férfi négyes. Előadja a dalkör. 6. „A nemzet dalnokához” Ditrőtől. Szavalja Nagy Ida kisasszony ő nagysága. 7. „Népdalok.” Zenekíséret mellett éneklí Szentmártoni. 8. „A házról”, Petőfytől. Szavalja Antal Ida kisasszony ő nagysága. 9. „Tavaszi elmúlt”, férfi négyes. Előadja a dalkör. 10. „Felolvasás.” Tartja Részeg Lajos. 11. „Kosuth” nótá. Előadja a dalkör. 12. „Előre” Tóth Kálmántól. Szavalja Bartalis Agoston. 13. „Szózat.” Előadja a dalkör.

— Gál József, helybeli jó hírű kereskedőnek lapunk mai számában foglalt hirdetésére felhívjuk a közönség figyelmét.

— Megfejtés. A lapunk múlt számának mellékletén közölt talányokat helyesen megfejtette Zecses János helybeli pénzügyőri szemlést és Balázs Laura.

KÖZGAZDASÁG.

„The Gersham” életbiztosító társaság Londonban. E társulat évi jelentése, mely az 1891. június hó 30-án befejezett 43-ik üzletéről szól és a részvényesek 1892. évi január hó 26-án tartott rendes közgyűlése elé terjesztett, rendelkezésére állván következő, főpontjait közöljük. Az elmúlt év eredménye rendkívül kedvezőnek mondható. A lefolyt évben a társasághoz 7589 biztosítási ajánlat érkezett 61.372.000 frankra, melyek közül elfogadtattak 6628 db. 52.717.400 frank biztosítási összeggel és erről a megfelelő számú kötvény ki is állítottak. A díjbevételek, levonva a visszbiztosításért fizetett összeget, 15.999.973 frk 02 cts-ra rugtak, a miben az 1.831.148 frk 75 cts-ot tevő első évi díjak ben foglaltatnak. A kamat számla mérlege 4.725.285.94 frankot tett és a társaság évi jövedelmét a díjbevételekkel együtt 20.725.258.96 frankra emelte. A társaság az elmúlt évben 8.549.176 frank 87 cts-ot utalványozott oly követelések folytán, melyek életbiztosítási kötvényekből eredtek, lejárt kiházasítási és vegyes biztosításokra kifizetett 1.212.739 frk 48 cts-ot és kötvények visszavásárlására 1.339.855 frk 31 cts-ot adott ki a társaság. A biztosítási és járadékalkapok 6.036.893-95 frankkal gyarapodtak. Az aktívák főösszege az üzletév végével 117.550.796-67 frankra emelkedett. Tőkebefektetések: 1480.09865 frank angol állami papirokban, 539.819,75 frk az indiai és gyarmati kormányok értékeiben, 17.487.539 80 frk idegen államok értékpapiraiban 1.218.611-56 frank vasuti részvények, elsőbbségek és garantáltak, 56.261.715.62 vasuti és egyéb kölcsönkötvényekben, 16.680.363.54 frank a társaság ingatlanaiiban, ezek között vannak a társaság bécsi és budapesti házái, 5.333.984 48 frank jelzálogban és különböző értékekben 18.518.663-27 frank.

ÉRTESETŐ.

Nyilvános számadás.

A csikszentmártoni „Polgári Olvasókör” választmánya által folyó év és hó 1-én rendezett táncestély összes bevétele 63 frt 70 kr, kiadás 38 frt 49 kr s így a tiszta jövedelem 25 frt 21 kr.

Felülfizettek Fridmann Jakab 1 frt. Dr. Molnár Károly, dr. Szeppek, Sipos Lázár, Halászi Antal, Nagy Gyula, Halászi Lajos, Szeredai Ferenc és Gozsy Árpád 50-50 krt. Peter István és Filó Károly 40-40 krt. Dávid Péter, Szász András, Gere Lajos, Rosdás István, Lászlófy Béla, Kövér György, Györfi László, Moser Károly és Balási Lajos 20-20 krt. s végre Szabó Lajos 10 krt. Fogadják a felülfizetők a választmány hálás köszönetét.

A kis lutri húzása

Brünn, 1892. márczius 2.

36. 21. 60. 27. 28.

Sz. 62—1892.

HIRDETMÉNY.

A Csikmegye magántulajdonát képező javak közül a Bojtorjános (Stezia), Tarhavas (Pallinis), Kisbótkös (Fageczel), Magyarosvölgyrét, Kis- és Nagymagyaros, Vámkút, Harlagia, Kishavas (Muncsel), Szárazvölgyi 2. számú rét, Teknőtető (Obesina Albalor), Vereskő, Komáromyok, Gribenczorka, Drágosnyaka, Drágojvápa, Nagyvápa, Kövesvápa, Cziriákvápa, Legelőrét, Paskuum, Podicszántó, Táblasorok, Csiszérosorok, Hegyesverőfénye, Balássorok nevű havasok és legelők, több más kisebb szántók és kaszálóhelyek, Tölgyesben a Beszterceze vize bal partján elterülő tutajkikötők, tutajkötő veszők, halászat és vadászat az 1892. évi márczius hó 27-én d. e. 11 órakor Gyergyó-Tölgyesben a kezelőségi irodában megkezdődő nyilvános szóbeli és zárt ajánlat útján árverésen 1892. május 1-től 1895. április 24-ig terjedő három egymásutáni évre, a legkedvezőbb ajánlatot tevőnek, a kezelési irodában betekinthező feltételek mellett, haszonbérbe adatnak.

Gyergyószentmiklós, 1892. márcz. 3.

A megyei havasi javak igazgatósága
Lázár Menyhért,
igazgató.

F e l h í v á s .
Mihthogy az elmúlt évben gőzszéplőgépeink és mozdonyainkra oly tömegesen érkeztek megrendelések, hogy készletünk már május végre felé teljesen elárusítottatott, indíttatva láttuk magunkat, gőzszéplőgépeinkből az idén megfélelőleg nagyobb mennyiséget gyártásba venni.
Miközön tehát erről a n. é. gazlaközönséget tiszteltteljesen értesíteni szerencsénk van, bátorkodunk egyszersmind felkérni, hogy nekünk szánt becses megrendeléseikkkel bennünket idejekorán felkeressni méltóztatassanak, mivelhogy — főzélünk levén a tisztelt venni szándékozók teljes megelégedésre birni, rendkívül sajnálnók ha — mint a lefolyt évben — egyes elkésve érkezett megrendeléseknél elegendő már nem lehetünk.
A tavaszi vetésidény közeledésének alkalmából egyszersmind bátorkodunk a n. é. gazlaközönség tudomására hozni, hogy úgy könnyű, mint körtött talajhoz alkalmas, kitérőnek elismert szerkezetű vetőgépeink elkészültek, azok azonnali szállításának mi sem áll útjában.
Első Magyar Gazdasági Gépgyár Részvénytársulat. Budapest, külső váci-út 7 sz.

Tisztelettel tudatom, hogy f. hó 7-től kezdve

fogorvosi gyakorlatomat

újából megkezdtem.

Műtermem a Romfeld-féle szállóban.

Rendelek: d. e. 9—12-ig, d. u. 3—5-ig.

Csikszereda, 1892. márczius 8.

Dr. Veress Sándor.

Gazdasági-, Vetemény- és Virág
MAGVAK
(1-3) kaphatók a
csikmegyei gazdasági egyesület
kertészetében.
Arak a legjutányosabbak.

H E R T E S T É S .
A KÉZDÍVÁSÁRHELYI TAKAREKPÉNTÁR
értésíti a nagy közönséget, hogy
regále-kötvényeket és utalványokat
v á s á r ó l ,
v á g y a
k ö t v é n y e k é s u t a l v á n y o k é l a d á s á t
előnyös összeköttetéséinél fogva jutányos árban közvetíti.
AZ IGAZGATÓSÁG.
(4-6)

Új Singer- varrógépekből
ismét teljes raktárt kaptam mire a nagy közönség be-
cses figyelmét felhívni bátorodom. Továbbá
teljesen tűzmentes
kitünő olcsó
pénz- és irományszekrényekről
is árjegyzéket szívesen bérmentesen szolgállok.
(1-0) Tisztelettel: **G Á L J Ó Z S E F .**